

Kohti 2030-luvun planeettaa, Suomea ja kuntia

Väistämättömät kehitykset ja oman tulevaisuuden rakentaminen

21.5.2025

Aleksi Neuvonen

+358 50 534 4241

aleksi.neuvonen@demoshelsinki.fi

Aleksi Neuvonen

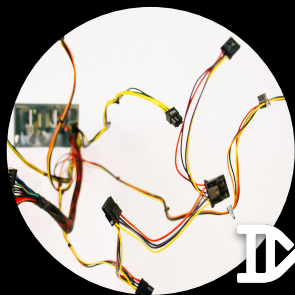

Ajatushautomo Demos Helsingin toinen perustaja.

Minua on koko aikuisuuteni kiinnostanut kysymys siitä, miten tulevaisuus muotoutuu makro-tasoisten ajureiden ja ihmisten toimijuuden yhteispelinä. Sekä se, miten demokraattinen järjestelmä pystyy tarttumaan pitkän aikavälin globaaleihin uhkiin.

Koulutus teoreettinen filosofia (FM) ja yhdyskuntasuunnittelu (FT) – sekä kansalaistoiminta.

5 VAIKUTTAVAA MEGATRENDIÄ

DIGITALISAATIO

ILMASTONMUUTOS,
LUONTOKATO JA
LUONNONVARAT

DEMOS
HELSINKI

YKSILÖN
OSALLISTUMINEN
YHTEISÖJEN KAUTTA

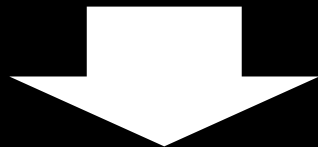
DEMOGRAFISET
MUUTOKSET

GLBAALI
TALOUS

Epävarmuus

Megatrendit

Digitalisaatio

Niukat
luonnonvarat ja
ilmastonmuutos

Demografiset
muutokset

Yksilön
osallistuminen
yhteisöjen kautta

Globaali talous

**Tarve
sanoittaa
laajempia
kehityskaaria
ja dominoivien
toimijoiden
pyrkimyksiä**

Digitalisaatio

1. Globaali data-talous
2. Kansainvälisten alustayritysten laajentuva rooli
3. Algoritmit muuttavat työnjakoa, työtehtäviä ja organisoitumista
4. Fragmentoituva, geopolitisoituva internet

Ilmastonmuutos, luontokato ja luonnonvarat

1. Nopeutettu vihreä siirtymä ja irtautuminen fossiili-energiasta
2. Clean tech -bisneksen ja kiertotalouden nopea kasvu
3. Valtioiden ja kaupunkien hiilineutraalius-tavoitteet
4. Maankäytön suhde hiilinieluihin ja ekosysteemeihin

Yksilön osallistuminen yhteisöjen kautta

1. Kansakunnat kuilujen, kuplien ja polarisaation ajassa
2. Digitaalisen ajan teemalliset, affektiiviset yhteisöt kasvattavat merkitystään
3. Ihmiset luottavat vertaisiin

Demografiset muutokset

1. Väestönkasvu jatkuu mutta vain muutamalla alueella.
2. Vauraan pohjoisen riippuvaisuus maahanmuutosta
3. Suuret, aktiiviset vanhusikäluokat
4. Suurimpien kaupunkiseutujen kasvu

Globaali talous

1. Työvoima ja mineraalit rajallisina tarjontatekijöinä, energian vaihteleva hinta
2. Marginaali-kustannusten tippuminen ?
3. Arvontuotannon keskittyminen globaaleihin keskuksiin
4. Kehittyneiden maiden hidas talouskasvu

Epävarmuus

Megatrendit

Digitalisaatio

Niukat
luonnonvarat ja
ilmastonmuutos

Demografiset
muutokset

Yksilön
osallistuminen
yhteisöjen kautta

Globaali talous

**Epävarmuudet
2.0?**

Murroksellisuus,
monitulkintaisuus

VUCA

Volatility – Uncertainty – Complexity – Ambiguity

V ja U ovat olleet keskeisiä sanoja viimeiset 30 vuotta

C ja U ovat 2030-luvun ajattelun keskiössä

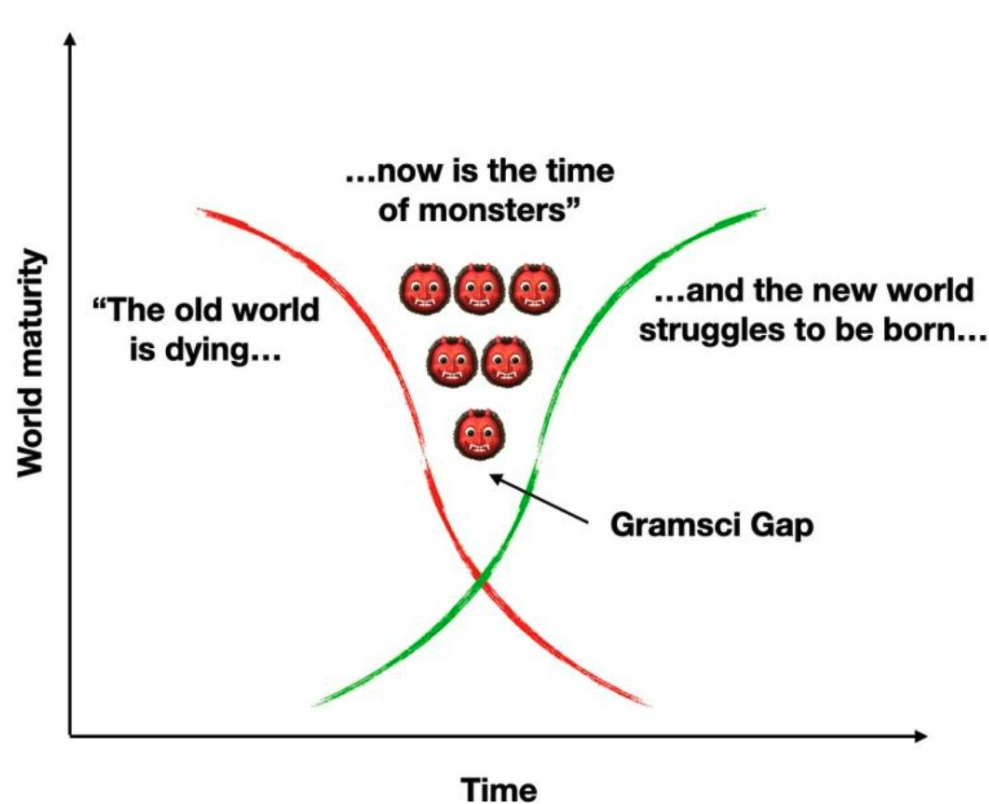
Tulevaisuutta ei ole mutta toimimme
kuten tietäisimme siitä jotain.
Käytämme tulevaisuuksia
nykyhetkessä tehtävissä päätöksissä.

2 tulevaisuuden ilmenemismuotoa

1. Historiallisten kehityskulkujen ja (materiaalisten) polkuriippuvuuksien ilmentymänä,
2. Inhimillisenä konstruktiona, avoimena ja vapaana.

Miksi tämä teoretisointi juuri nyt?

Mihin pitäisi uskoa, mihin voi vaikuttaa?

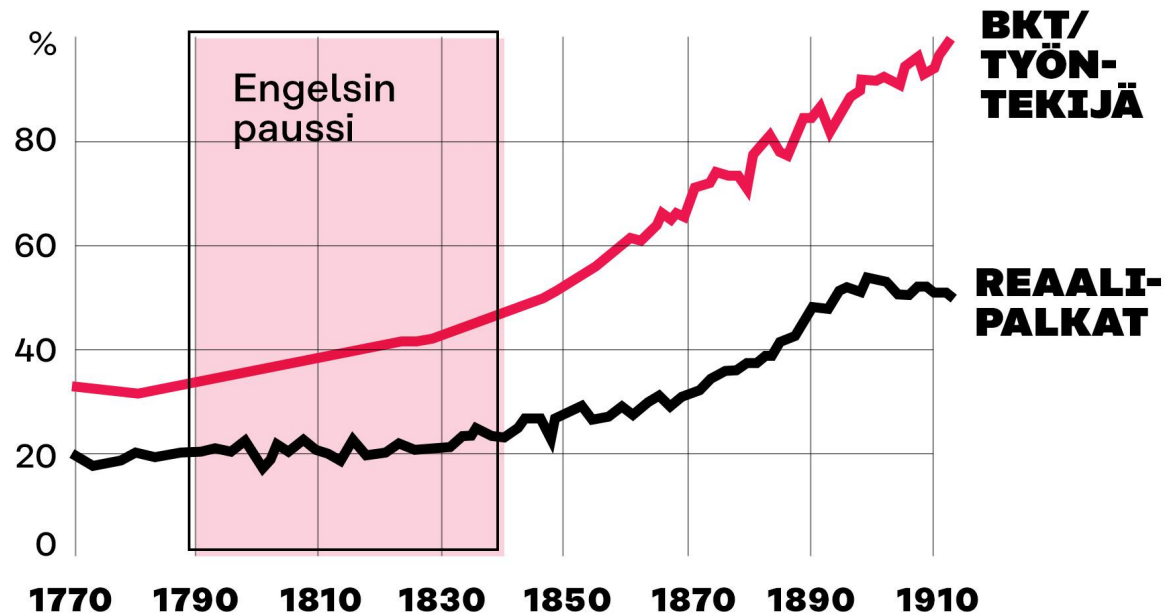

GIN LANE

DEMOS
HELSINKI

NEXT
ERA

**Lähes kaikki
yhteiskuntaamme
muokkaavat instituutiot
syntyivät reaktiona teolliseen
vallankumoukseen**

- SOSIAALITURVA**
- HYVINVOINTIVALTIO**
- YLEINEN OPPIVELVOLLISUUS**
- KAUPUNKISUUNNITTELU**
- AMMATTILIITOT**
- NYKYMUOTOINEN DEMOKRATIA**

KASVU – TYÖ – DEMOKRATIA – HYVINVOINTI

DEMOS
HELSINKI

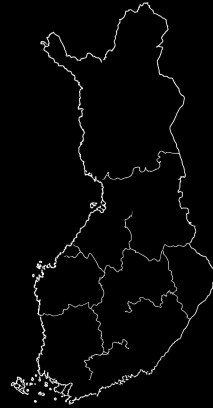
SITRA

Toimijuus teollisen hyvinvointivaltion
rakentamiseen löytyi vasta, kun
hylättiin monta tulevaisuutta
(maanviljelys, säästäväisyys,
yhtenäiskulttuurin ihanne)

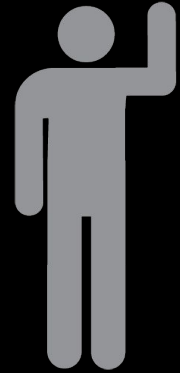
Planeetta

Suomi

Kunnat

Mikä on väistämätöntä?
Mitkä tarinat vievät meitä?
Missä voimme rakentaa itse
tulevaisuutta?

Planeetta

Väistämätöntä:

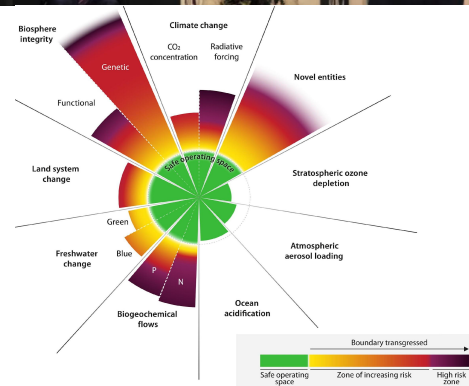
Planetaariset teknologiat +
digitaalinen imperiumi + verkottunut
ihmiskunta

Planetaariset rajat & ilmastonmuutos

Väestönkasvu ja sen loppu

Fossiilisista luopuminen & kamppailu
luonnonvaroista => Uusi geopolitiikka

“Winner takes it all” & Timokratia

Planeetta

Väistämätöntä:

Planetaariset teknologiat +
digitaalinen imperiumi + verkottunut
ihmiskunta

Planetaariset rajat & ilmastonmuutos

Väestönkasvu ja sen loppu

Fossiilisista luopuminen & kamppailu
luonnonvaroista => Uusi geopolitiikka

“Winner takes it all” & Timokratia

Tarinat:

Globalisoituva talous +
keskinäisriippuvuus

Pyrkimys sääntöpohjaiseen
maailmanjärjestykseen

Avoimien markkinoiden tuottama
tehokkuus

Neutraalin teknologian kyky ratkaista
ongelmia ja luoda laaja hyvinvointi

Eurooppalainen projekti

Suomi

Väistämätöntä:

Ikääntyminen + pienet ikäluokat

Suomi Euroopan pussinperänä

Metropolialueiden kasvu

Vahvat instituutiot ja toimiva
infrastrukturi talouden ja vakauden
perustana

Hidas kasvu (entiseen verrattuna)

Tarinat:

Suomalainen hyvinvointivaltio

Koko Suomen panos
talouskehitykseen

Suomi ei-fossiilitaloutena (biotalous
+ päästötön energiajärjestelmä)

Suomi "tuomittuna kasvamaan" –
joka ei enää kasva

Innovaatiomyönteinen yhteiskunta –
jonka talouden jalostusarvo laskee

Kunnat

Väistämätöntä:

Työikäisen väestön pienentyminen

Hoivatarpeen kasvu, koulu- ja opiskeluikäisten lasku

Energiasiirtymä

Maatalouden ja teollisuuden työpaikkojen vähentyminen

Suuri määrä ylläpidettävää infraa

TYÖIKÄISTEN

(20-64-vuotiaat) ennakoitu kehitys
kunnittain 2025-2045

+345 327

20-64-vuotiaiden
muutos koko maassa
vuosina 2025-2045

Työikäisen 20-64 -vuotiaan väestön muutos 2025-2045

Väestö kasvaa
Suhteellinen muutos %
- 0,1 - 0,9
0,1 - 16,9
16,1 - 31,6

Väestö vähenee
Suhteellinen muutos %
- 0,9 - -0,1
-16,9 - -31,6
-29,7 - -16,9

TOP 25-KUNNATMÄÄRÄLLINEN
MUUTOS 2025-2045

KUNTA	MUUTOS ABS.
1. Helsinki	981 461
2. Espoo	637 941
3. Vantaa	446 621
4. Tampere	427 431
5. Turku	267 791
6. Oulu	214 701
7. Kuopio	129 261
8. Jyväskylä	123 611
9. Tuusula	58 651
10. Järvenpää	54 041
11. Rovaniemi	53 031
12. Seinäjoki	47 791
13. Kerava	46 901
14. Kirkkonummi	46 491
15. Kaarina	45 951
16. Nokia	43 221
17. Vaasa	43 061
18. Nurmijärvi	40 551
19. Joensuu	37 251
20. Kangasala	35 931
21. Sipoo	34 151
22. Lahti	28 881
23. Lempäälä	27 461
24. Raisio	26 531
25. Pirkkala	26 031

Kunnat

Väistämätöntä:

Työikäisen väestön pienentyminen

Hoivatarpeen kasvu, koulu- ja opiskeluikäisten lasku

Energiasiirtymä

Maatalouden ja teollisuuden työpaikkojen vähentyminen

Suuri määrä ylläpidettävää infraa

Tarinat:

Teollistumisen tuoma veto- ja pitovoima

Kunnallinen demokratia ja puolueet vallan ytimenä

Julkisten palvelujen kautta syntyvä suhde kansalaisiin

Seuraavan nousukauden (vihreä kasvu, puolustusklusteri, AI...) suosiollisuus

Kuntastrategia perustuu kokoelmaan
kuvitteellisia tulevaisuuksia – koska
muuta meillä ei ole.

Oman tulevaisuuden rakentaminen, miten se käy?

On tärkeää tunnistaa tarinat, jotka toistuvat tavoissamme hahmottaa tulevaa.

On tärkeää kohdata väistämättömyydet ja löytää reittejä niiden läpi.

On tärkeää keksiä toisenlaisia tulevaisuuden olemisen tapoja, jotka eivät toista vanhaa tarinaa.

On tärkeää poimia näistä elementtejä toivottaviin tulevaisuuksiin, rakentaa niitä ja keskustella niistä yhdessä

Ignoranti quem portum petat nullus suus ventus est

(Ei ole myötätuulta sille joka ei tiedä mihin satamaan on purjehtimassa)

Lucius Annaeus Seneca

Miten oikeutamme pitkän aikavälin investoinnit kasvuun eli tutkimukseen, koulutukseen ja ihmisten kyvykkyyksiin?

Miten ylläpitää vaurautta ilman kasvua?

Miten takaamme ylisukupolvisen tasa-arvon: ilmastonmuutos & luonnon köyhtyminen vs julkisen talouden tasapaino

Miten laajennamme osallisuutta niin, että se kasvattaa yhteisiä resursseja, ei vain lisää moniäänisyyttä?

Miten synnyttää ja vahvistaa yhteisöjä, jotka luovat resilienssiä, mainetta ja hyvää meininkiä?

Onko tehokkuus jatkossakin hyvinvointiyhteiskunnan tärkein periaate vai tuleeeko sen rinnalle myös kohtuus? (julkiset menot + luonnonvarojen kulutus)